

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12	irt. o. é.
Félévre	6	" " "
Évnyegyedre	3	" " "
Egy órára	1	" " "

Szerkesztői szállás:

belső s^onutca 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasensteint és Voglernél (Neuer Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilvántartási díj:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1869. II-dik félévi folyamára.

Egy évre	12	forint o. ért.
Félévre	6	" " "
Évnyegyedre	3	" " "
Egy órára	1	" " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Az előfizetési összegek beküldésénél **postai utalványt** kérünk használni, mely **jutányosabb** és kevesebb fáradsággal jár a pecsét alatti küldésnél; így például: 3 frtért 18 krt kell fizetni a feladásnál és 3 krt itt az átvevésnél, holott a **postai utalványra 1 darab 10 kros bélyeg ráragasztásával minden ki van fizetve.**
Stein János,
a „K. Közlöny” kiadója.

Baró Eötvös József közoktatási miniszter látogatása Kolozsvárt és az egyetem.

Mióta a Gondviselés hazánk önállóságának napjait fölénk derülni megengedé, sok emlékeztető örömmel értünk, sok üdvözítő látogatás és megérkezésnek volt alkalmunk örveadni. Ilyenek voltak: az „Unio” első híre, a királyi biztos gr. Péchy Manó ő exceljának megérkezése; majd megjöttek a vasút első fecskei, az előmunkáló mérnökök; nemsoká aztán megünnepeltük az első kapavágást, majd szemléltük a vigan sziporkázó és fityülő első gözmozdonyt; minapában üdvözöltek első honvédeinket, és körünkben tiszteljünk jelenleg is a várakolozsvári vasút mint városunk anyagi fölvirágzása főtényezőjének gyors létesítjét, közlekedési miniszter gr. Mikó Imre ő excelját s több hasonló jelenetek. Nevezetesebb azonban és mindezeket felülmúló horderejű jelenleg azon esemény, mely most éri városunkat, és ez a **b. Eötvös József** közoktatási miniszter úr ő excelja látogatása, kit tán épen e sorok megjelenésével egyidejűleg üdvözölnek Kolozsvár határai. Nevezetesebbnek állítom e látogatást ez idő szerint minden másnál egy a személyre, mint annak céljára nézve; b. Eötvös József tudósainak — nagytitán nélkül — egyik fényesillaga, a közmívelődésnek, hazánknak jelenleg sarkpontja; hozzánk utazásának célja pedig nem kevesebb, mint a kolozsvári tudományegyetem felállítását, melyet ő nem a halogatás lanyha melegével, hanem az erélyes akarat hév, de mérsékelt tüzével szándékozik a lét pontjára emelni.

Baró Eötvös József úr mindig benső és valódi érdekléssel vett tevékeny részt az országos hazai mívelődésében, úgy önmunkái által, mint a magyar tudományos akademiában és mindenütt, hol alkalma nyílt reá; ez érdek, e magaslatos hivatás vezette volt legutóbb is városunkba, midőn 1859-ben az erdélyi múzeum megnyitására jött ide, s azon gyönyörű hasonlatokkal tündöklő mélyelmű beszédet mondá, melynek örökigazságú tételei folyton élnek az igazán érdekelt figyelmű emberekben, mint például ez a nemzet összetartásáról: „e nemzet fiatalok, mint a százados tölgy erős ágai, melyek minden irányban szétterjesztik dús lombjaikat; de mihelyt a viharjő, azonnal mind egy oldalra hajolnak.”

Miniszteri működésének ideje óta pedig az egész hazában a nevelés hathatós előmozdítására törő működése közben többször tanúsítá már érdekelttségét városunk tudományos intézetei irányában, ugyanis: a jogi tanfolyamot három évről négyre emelte; abban a törvényszéki orvostan előadását elrendelte. A helybeli orvos-sebészeti tanintézetet csaknem rég egy új tanszékek gazdagítá, s mint értésünkre esett, már a közvetlen következő octoberben megnyíló tanévre még más tantárgyaknak is szándékozik külön előadót rendelni, fokkonként igyekezőn helybeli felsőbb tanintézetünket jelen utazása magaslatos céljára az itt felállítandó egye-

temre előkészíteni. S minthogy jól tudja, miszerint szakszerű hiányában vagyunk, s a kidölt régiéket nemzeti elszigeteltségünk fogva más mivelt nemzetekből nem pótolhatjuk: itthon, saját keblünkben törekszik ilyenek fejlődésére tért nyitni, és a tanulhatóság megkönnyítése mellett ez a másik oka annak, hogy a magyar birodalom nyugati felében, Pesten, egyedül álló magyar egyetem mellé, annak keleti felében — azaz: itt nálunk — másikat akar felállítani, és pedig minél előbb, mely amazzal versenyezzen, ezt is fiatal tevékenységre serkentse, s az elsőség elvesztésének félelme által folytonos munkásságban tartsa.

Föl tehát polgártársak! Tiszteljünk őt mint a tudomány fölmentjét; tiszteljünk mint a közbizalomnak ugy 48-ban, mint most egyik őszpontját; tiszteljünk meg igazi, őszinte vendégszeretettel, mint legkedvesebb vendégünket szoktuk, ki városunk szellemi — s közzvetve anyagi — fölvirágzásának alapemelttyűje, főtényezője. Seregeljünk körüle és ajándékozzuk meg a rendíthetetlen bizalom legszebb koronájával, s a remény örökzöldjével; tegyük körünkben mulatása óráit a ragaszkodás kifejezésével sokáig felejtethetlenné. Kérjünk a Mindenhatótól számára törhetetlen akaratot nagy tervének kivételéhez, szilárd-ságot e terv elleneinek inselkedése ellen, és áldásteljes hosszú életet, melyben létesített művének — a kolozsvári tudományegyetemnek — felvirágzását és dús gyümölcsözését háborítlan örömmel szemlélhesse.

Dr. Salamon.

A királyföldi törvényhatóságok képviselő testületének újraszervezése.

Mint biztos forrásból értesülünk, valamennyi királyföldi törvényhatóság elkészült azon előmunkálatokkal, melyek alapján, az id. statuták értelmében, a törvényhatósági képviselők újraszervezése végrehajtható, a minthogy ez több municipium kebelében, a választók laistromának hitelesítése is megtörtént, el is rendeltetett. A korszerű reformmú megkezdésére felnyiták a sorompók; alkalma lesz a szabadelvű „ifju szász” pártnak arra, hogy életképességéről, az általalakulás eszközésére irányuló buzgalomáról és gyakorlati tevékenységéről fényes tanúbizonyságot adhasson.

E fordulat bekövetkeztét régóta óhajtották, sőt sürgettük is. Így az augusztus 14-kén megjelent (95-ik számú) „Kolozsvári Közlöny” „A ki jól különböztet, jól tanít” című főcikkében azzal igyekeztünk a reformmú megkezdését akadályozni törekvő konokabb ó-szászokat elcsitítani, hogy felhívtuk őket, mutassák ki,

hogy az általuk is tarthatatlannak vallott királyföldi állapot túrhetővé vált, bár maig misem javítottat rajta; s

hogy a királyföldi lakosság semmit sem nyer az által, ha maga választja meg kebléi képviselőit stb.

Hanem az illetők fölöslegesnek vélték ezeket bebizonyítani, kényelmesebbnek tartván azt, hogy, ki tudná megmondani hányadikszor, menydörgős cikkeket irjanak az ugynevezett „új szabálypontok” ellen, melyeknek elismert főérdeme — és épen ez a gerenda a konok ó-szász töredék szemében — hogy befolyást biztosít a királyföldi népességnek a választásoknál, és véget vet az „öregek százai” uralmának, ketté szelvé a hagyományos nepotismus legfőbb gyök-száleit.

A „Kronst. Ztg.” 136- és 138-dik számaiban ép a régi, általunk már megszokott hangon intézett ellenünk támadást egy báránybörbe bujt liberalis ravaszdi.

Az ó-szász rókácska felhozta, hogy a „Kronst. Ztg.” nem tartozott az ó-szász viadorok közé, a mit mi nem is állítottunk; hanem az I-ső cikk 4-dik kikezdésében bebizonyítá cikkíró maga — a mit mi épen megjegyeztünk — hogy ő konok ó-szász, mert így szól: hogy a királyföldi ke-rületek közigazgatásának és igaz-ságszolgáltatásának rendezése stb. az egyetem feladata, Ez eléggé jellemzi cikkíró pártállását; de még inkább azon nézet, hogy az egyetem meghallgatása nélkül, parlamenti felhatalmazás alapján sem

rendelkezhetik a belügyér a Királyföldet illető újraszervezésről — ideiglenesen sem.

Szükségünk volt az érdekelt cikkíró pártállásának constatározására azért, hogy láthassuk: melyik táborból való viadorok küzdenek a reform elődázása mellett. Hogy ez a konok ó-szász következtelen is egy-szersmind, saját idézetei bizonyítják; mert hivatkozik az 1845-ki „Satellit” 49-dik számára, mely bizonyítja a szászok közállapota-inak tarthatlanságát: szabadválasztásról szó sem lehet, a communitások külön kasztot képeznek s így „nem képviselik a polgár-ság érületét”, e mellett elöregedett tagjaik miatt tehetlenek. Ily bizonyíték idézése után különösen látszik az, ha valaki 24 év mulva is az amugy pellengérré állított állap-ot további fenmaradásáért harcol, mint ezt az illető ó-szász cikkíró tevé; mert hát a rosztat még kevésbbé roszzsal is fel-cserélni okosság, addig is, míg a „valódi jót” állíthatók helyébe, kivált, ha emene-ek életbeléptetése még huzamosb időt igényel.

A „Kronst. Ztg.” következtelen cikk-írója ó-szászabb akart lenni maguknál az ó-szászoknál is; kitűnik ez a „Herm. Ztg.” legújabb, 221-dik számából. E lap az ó-szászok egyik főorganumát képezte minden-kor és ebben több párttag, a néphez inté-zett felhívásában ezt mondja:

„Az ó szabálypontok, melyek szerint communitásaitok magukat egészítik ki s ren-desen arra ügyeltek, hogy a halál által ej-tett résekbe azon családok valamelyik tagja jusson be, melyek az idő folytán megszok-ták volt a hivatalokat és méltóságokat örök-ségüknek tartani — megszűnnek — — — egészen szabadon jelölhetitek ki maga-tok közül azon férfiakat, kiket legmeg-bizhatóbbnak és legképesebbek-nek tartatok arra, hogy közügyeitek felett tanácskozzanak, határozzanak, a jogra és rendre, a közös terhek aránylagos felosztá-sára, s a polgári jogok élvezésére, községi életetökben felügyeljenek. Mily mostoha volt eddig sorsotok, mily nagyokká és sulyosokká váltak volt a visszaélé-sek köztetek, ezt nem szükség nektek el-mondani. Ti tudjátok azt legjobban. Most rajtatok áll ezeken segíteni, eltávoli-tani ama elődi növényeket, melyek közéletetök fájának gyökereinek rágódtak, s így ágainak friss fejlődést, egészséges növést biztosítani.” A cikk így végző-dik, figyelmeztetvén a választókat arra, kiket választásznak:

„Sok és nagy az, a mit a választói képesség kiterjesztése keze-tőkbe adott, töletek fog függni, hogy sok jobbra forduljon, községek-ekben, miért eddig panaszokdátok. Ti lesztok a hibások, ha az állapot jobb helyett roszzabb lenne. Nagyobb jogok nagyobb kötelmekkel járnak. Tegye meg minde-nik köteleességét, s az új választás eredményét nagy áldás követendí.”

Igy nyilatkozik az ó-szászok legré-gibb lapja ma, az új választások kiűszöbén.

De másfelől a „Gaz.” is figyelmezteti a választókat e reform fontosságára, s passi-vitas helyett arra utalja, hogy mindazok, kik választásra jogosultak, érvényesítsék e ké-pességüket; ha az összeírásból kimaradtak, igazolják magukat a felszólamlási határidő alatt.

Az ó-szászok egyik konok töre-déke azzal gunyolja a comes legújabb fel-világosító körrendeletét, hogy egy pók háló-jához hasonlítja, mely a házfedelé szögletében szövi-szövi azt, nem gondolva arra, hogy az összeomló házfödél az egész szövetet össze-tépi. Kétségkivül — ugymond — a legköze-lebb összeülő parlamentben feljön a munici-palis törvény kész napja stb. Mire való te-hát a játék az octroyált Regulativ punctu-mokkal?

Nemde e nyilatkozat nagyon hasonlít a „Kronst. Ztg.” jellemzett cikkírójának fel-fogásához: hagyjunk mindent a réginel, majd (!) elpróbáljunk mi magunk a „valódi jót” létrehozni, alkalmazni!!

Hogy e nézetet csak ez utóbbi konok töredék vallja magának, kitűnik az előle-mített különböző szász és román lapok nyi-latkozataiból. Az „ifju szász” párt minden bizonytal teljes erővel karolandja fel az

újraszervezés jótékony művét; hisz e zászló alatt küzdöttek ők megalakulások óta. De az „ó-szászok” jó része sem szándékozik a reconstructio műveléteit gátolni; ezt tanúsítja a fölajukban, „több” pártembertől kiadott felhívás szövege, s a jobb útra térést jelző józan felfogása. Sőt még a nem régen „pas-sivitást” hirdető „Gaz.” is azon van, hogy a román választókat minél tevékenyebb rész-vételre buzdítsa a választásokban.

Ezekből kitűnik, hogy a királyföldi nép-ség különböző pártjai óhajtkák a képvise-letek megújítását; kitűnik az, hogy a „Kol. Közlöny” nem ismerté félre a királyföldi népség közóhajtását és érdekét, midőn a re-formmú megkezdését első pendítette meg, s a mellett alkalmoszerűleg többször fel-szólt; kitűnik végre az is, hogy a kik la-punkat e sürgetésért kárhözatták, megtá-madták, az ódi pártok legkonokabb em-berei, a régi czopfot arany-gyapjuként örző, szabadelvőségben (!) megrokkant hadastyánok.

Vajha az új rendezés egy jobb kor kezdetét képezné a Királyföld népére, s hozza fel reá a testvéri egyetértés áldást-hintő napját.

Pest, sept. 18. 1869.

(r. l.) A legközelebb érkezett hírek reactionalis mozgalmakat konstataálnak a határvidék ter-ületén, melyre nemcsak a kormány, hanem általában a közügyeknek is alapos oka volt utóbbi időkben különös érdeklődéssel tekinteni.

A pancsovaik például közgyűlésileg til-takoztak a határvidék részletes bekelezése és polgárasítása ellen, a status quo fentartását sür-getik, s valami tartománygyűlésé téle összehívását, melyben szán határozhasanak a fölött, a mi föl-ött rég döntöttek már a fejedelmileg szentesített törvények, melyeknek — a közbejött keserves idők miatt — fájdalom csak közelebb szerezhetett — legalább egy részben érvényt — a király alkotmá-nyos intentója.

Az ember azt hinné első pillanatra, hogy az a nép, a mely annyi ideig görnyedett a káplár-pálcza, t. i. a katonai rendszer alatt, szörnyen megeresztette azt, és menekülni sem akar tőle.

Ez korántsem áll.

A nép, habár a fenforgó szigorú körülmé-nyek között nem nyilatkozhatott is, mert nem mert nyilatkozni, sovárogya várta a szabadulás per-czét, és nemcsak hogy ellenszenvvel nem visel-tik az új aera iránt, sőt szive mélyéből üdvözli azt, s belátja mind politikai, mind anyagi fejlődé-sének tekintetében roppant horderejét.

Hanem vannak az obscurantismusnak még mindig elvakított hívei, kik minden alkotmányos mozzanat a szó szoros értelmében megrezent; — vannak oly lények, kik Ausztria barátainak ad-ják ki magukat — pedig ellenségei nem barátai — és örönek erejével vissza akarják terelni a biro-dalmat az absolutismus korszakába, melynek átka oly siralmas helyzetet készített elő.

Ezen emberek, ismétlem, mint barátok tolják fel magukat, az új alkotmányos systema áramlata ellenében akarnak absolutistikus tendenciákkal ér-vényre emelkedni, de nem azért, hogy tanaikat követve, mint Phönix keljen ki Ausztria a hamu-ból, hanem hogy belemertüljön a sirba, melynek szélére szerencsétlen politikája által eljutott, mert akkor derülne fel számunkra az új világ, talán egy új birodalom, melynek csáb-kepe meghatalma-zóik agyában élhet, de létrejönni — hiszünk Is-tenben! — sohasem fog.

Ezen birodalom-boldogító urak, kik tiszktöt hányanak a polgárok közé, hogy részökre csalog-as-sák, nem érik be az izgatással a határon be-lül, hanem olykor-olykor a szomszéd országokba is kitekintenek, proselytákat toborzani.

Ily műntázásra adta a fejét e nyár folytán Miletics is, — kinek, mint mondják, nagy rész jutott az alvidéki izgatásokból — átrándult Szer-biába, kísérletet tön az ottani kormányánál és mi-tután ott nem boldogult, magánál a szerb nép-nél is, — hanem a szó szoros értelmében kudarcot vallott, mert az, ha az éj homályában meg nem szökik — így olvasom egy belgrádi magán le-vélben — úgy kiebrúolja, mintha ott sem lett volna.

A ki tehát szigort ajánlana a szegény fél-revezetett nép ellen, az roszt tanácsot adna. Alkalmazzunk igenis kérérlhetetlen szigort a kolompokok ellen, a népet pedig oktassuk, világosítsuk fel, hogy vak öszközül ne engedje ma-gát — jövőre — felhasználni, hanem saját lábán járjon.

Körül belül így fogják fel illetékes helyen is az alvidéki eseményeket, melyek — habár kis-megszavarták a csendet — nem szolgálhatnak okul aggodalomra.

Választási mozgalmak.

M.-Vásárhely, sept. 14-én, 1869. *) Marosszék alsó-kerületében a követválasztás folyó hó 27- és 28-dik napjaira levén kitűzve, tegnap d. u. néhány deák-párti választó történetesen összejött s beszéd tárgya lett, hogy miután eddig csak két követi competitor tudatik, s ezek mindketten deák-pártiaknak nyilatkoztak, a párt állítson-e jelöltet? azaz saját szerencsésükre bizza-e az önkéntes vállalkozókat, vagy reá szorítsa, hogy egy szélesebb alapú párttervezlet határozatának alárendelje magát?

Felhozott az is, miszerint magán uton mindketten felszólítva lettek az iránt, ha az utolsó esetben hajlandók volnának-e respectálni a pártfegyelmet? mire gr. Rhédei-igennel, gr. Tholdalagi nemmel felelt, mely ötlethöz némelyek úgy vélekedtek, a ki nem rendeli alá magát a pártfegyelmet, az nem tartozik a párthoz, nyilvánítsuk tehát magunkat párttervezletnek s kiáltunk ki jelöltünknek gróf Rhédei Istvánt. Ez rendén is lett volna, de nehányan, s jelesen oly tekintélyek, kik közügyekben az objectivitást szem elől nem tévesztik, felhozták, miszerint oly körülmények merültek föl, melyek miatt a párt Rhédei mellett nem nyilatkozhatik, hanem mindketten deák-pártiak levén, bizassanak szerencsésükre, annyival inkább, mert a baloldal csak pár hét előtt azt nyilvánította, hogy ha a jobboldal T. M. ellenébe nem állít jelöltet, akkor a baloldal sem versenyez, hanem T. M.-hoz csatlakozik szavazatával. Ez határozat is lett, legalább ezen való megállapodással osztott szét a 20-as társaság, a jobboldalnak tehát ez idő szerint pártjelöltje nincsen; most a baloldalon a sor szavát beváltani.

De journalistai tisztában állván nem csak tényt leírni, hanem reflectálni is, a közölt megállapodást helytelennek találom. Mert hazafi kötelessége minden pártnak jelöltet állítani, s a megválasztást pontos összeműködéssel, s ha szükség, áldozattal is keresztül vinni. Ha Rhédei pártjelöltnek nem kiáltathatik ki, állítsassék fel Tholdalagi M., vagy egy harmadik. Ha ezen harmadik Marosszék területén nem volna feltehető, mit vétettek a pártnak országos celebrálásai, kiknek az utóbbi választások alkalmával nem jutott választókerület?

Ez volna hazafiság s önzéstelen szolgálattétel a haza szent ügyének; de míg azon törjük fejünket, miként történhetne, hogy a kecske is jól lakjék s a kóposzta is megmaradjon, azaz: hogy hű, hogy kedves embereink, (kikkel naponként kezelt szoritunk, kik segíteni fognak, mert mink is segítjük őket) megválasztásának, azonban a párt se compromittáltassék; míg az objectivitás könnyebb és egyenesebb utjáról a személyi politika göröngyre engedjük magunkat leterelteni, míg szemünk előtt nem a közérdeket, hanem saját becses éntük előnyeit hordozzuk, szóval; míg helyi szempontokból bíralunk, historiai multakra építünk, családi és személyi érdekeket hajásunk, addig még soká fognak döcögős uton haladni s a sors még „non putarem“-et is sujtathat fejünkhez.

r. l.

*) E tárgyban már közöltünk egy tudósítást Curiosustól, mindazáltal közöljük r. l. versióját is. Szerk.

TÁRCZA.

Spanyolország és a spanyolok.

Rasch Gusztáv-tól.

II.

Mi Németországon még mindig az elmúlt századok világitásában látjuk a vallásos Spanyolországot. Spanyolország 300 éven át a vallási vakbuzgóság, a legmerevebb katolicizmus, a papok és szerzetesek hazája volt.

Spanyolországban még 1781-ben is lán golt az Inquisitio máglyája. Az Inquisitio hatalmasabb lett volt a királyságnál, mely őt a szabadság és független szellem elnyomására alkotta vala: a teremtmény fejeére nőtt a teremtmény. A „szent hivatal“ Auto-da-Fé-inél a nagy inquisitor széke a trón fölött állott, s a papi szertartás előtt, a király, vagy helyettese eskült tette le a nagy-inquisitor kezébe, hogy a katolikus vallást megvédelmezi, az eretnekeket üldözni fogja és a nép „Viva“-t kiáltott.

Még e század elején is 150,000 pap, szerzetes és apáca volt Spanyolországban, 1000 lélekre 11 pap jutott. A nép bigott volt és vakbuzgó, a tömeg elállatiasodott, a heveses hínárjába süllyedt. A kalendáriumi napok fele ünnep volt; minden falunak, hajónak, társulatnak és családnak meg volt a maga szentje. Az utcasarkokon, a templomok ajtóin és fülkéiben szentek képei állottak. Valamennyi kolostor és templom amulettekkel és ereklyékkel üzérkedett s egymással versenyeztek a csodátételben. Fel-Spanyolország

A horvát bán beiktató beszéde.

„Excellentiás urak, mágnások, méltóságok és nemzeti képviselők!

Midőn én, uraim, letévém eskümet, mely Ő cs. és Ap. kir. Felségéhez való szívben gyökerező hűségemet és alattvalói hódolatomat megerősíti, vallási kötelék támadt köztem és a nemzet s ország közt, melynek bánjárva lettem Királyunk és az Urunk legf. kegyelméből.

Drága hazám előtt im ünnepes fogadást teszek, hogy ezen eskü szentségéhez hiven a mindenható teremtő törvényeit megtartandom. Hű kívánok maradni teljes lelkemből és erőmből legkegyelmesebb királyomhoz és fenséges házához, horvát, slavon és dalmát királyságok alkotmányához és végső lehelletig hű az országhoz és a nemzethez, melynek tagja vagyok és melyhez tartoznak mindazok, kik mint véreim mindenek fölött kedvesek nekem; — mondom, hogy hű leszek az országhoz és nemzetemhez, melyhez engem hasonló szerencse, hasonló sors, hasonló jövő köt. — Most már excellentiád, kir. biztos ur, szavaimat önhöz intézem: Ön a Felséges fejedelem legfelsőbb megbízásának eleget tett, melynek teljesülésén alapult a nemzet közváradása, ön ez alkalommal is kész volt erejével és áldozatokkal a nemzetet támogatni; ön Felséges Urunk nevében oly tényt gyarorolt, melylyel engem feleml és az alkotmányosságunk majdnem 30 évi nemzeti tartozását rója le.

Fogadja excell. kir. biztos ur, mely köszönetemet fényes feladatáért, melyet ön ez alkalommal megoldott; fogadja köszönetemet és a bán által az egész nemzetét azon vallomással, hogy emléket, keresztényi érzelmeit és nemes lelkesedését a nemzetért kitűrlhetlenül bevészte hálás szívünkbe.

Hozzátok excellentiás urak, mágnások, méltóságok és a nemzet képviselői, intézem most szavaimat, azon őszinteséggel, mely a horvátot és szlavont jellemzi.

Elődeink báni hivatalukban a kardot forgatták, a nemzetet és a hazai titzhelyt védve, és ők halhatlan babérokat szereztek maguknak. — Azon idő szelleme ily ösvényen haladt, ők fényesen teljesítették kötelességüket. — Dicsőség nekik!

Évek multak, — az idők szelleme változott, a nemzet erkölcsi és anyagi követelési mási irányt vőnek, a tudományok befolyása, a szellem fejlődése és a felvilágosodás hatalma foglalták el ama helyet, melyen hajdan meztelen fegyverrel kellett uralkodni. — Az újabb idő szülte: „a nemzetnek felelős polgári bánja.“ — és ezen bán, uraim most tevő le esküjét; ezen bán a nemzet élén áll, melynek felelős és a bán szíza lélekkel a nyugodt lelkiismerettel fog számot adni tetteiről szerett nemzetének igazságos illelőszéke előtt és Horvátország s Slavonia hatalmas bánjaihoz képest hű lévén királyához, kész magát és övét a szerett horvát-szlavon nemzet és hazáért feláldozni.

A haza és annak előnye támpontom, uraim; tehát nem lesz felesleges, hogy önöknek az ezzel kapcsolatos fő és mellékelveket, melyekre a rám törvényesen bizott kormányt alapítani szándékozom, közöljem.

A birodalom mindkét felének államjogi viszonyait szabályozó alaptörvény és az ezáltal alakult osztrák-magyar monarchia, az 1867. XII. t. czikk; továbbá a magyar királyság és a horvát, slavon és dalmát királyságok közti egyezkedési alaptörvény — a magy. törvényhozás I. cikkele — azon rendithetlen oszlopok, melyeken állok. E

alamizsna gyanánt hullott a papság ölébe; a másik felét a király és nemesség bírta. A szellem függetlenségét elfojtá a máglya lángja. A nép elszegényedett, míg a kolostorok és templomok óriási kincsalmazt gyűjtöttek, s a del Pilar, de Montserrat és de Toledo virgók mesés értékű drágaságokkal ékeskedtek.

Ovakodjunk vallási tekintetben párhuzamba állítani a mai Spanyolországot a mult századok Spanyolországával. A mai Spanyolország többé nem katolikus: a hit itti kihalt. A spanyol nép nagy többsége közömbös lett a hit és vallás iránt, vagy hitetlen. Azok, kik még binni látszanak a katolicizmus mysteriumaiban, képmutatók. A nép legalsó rétegeiben találunk még bigottságot. A papok iránti tiszteltet gyűlöletté, megvetéssé változott át. A templomok üresek; sehol Európában, még Olaszországban sem hallottam oly borzasztó módon szidalmazni a papokat, mint Spanyolországban. Sehol sem láttam Spanyolországban azt, hogy a nép tisztellettét köszöntötte volna a papot. A koreszmákban, postakocsiokon és vasúti szekerekben senki sem volt hajlandó helyét papnak engedni át; ha valamelyik megtette, látszott, hogy ellenszenvvel cselekszi. Valamennyi városban megtagadták a polgármesterek és képviselőtestületek az úrnapi menetre adandó segélyt, sok helyt az ünnepi menetet is eltűntették.

Spanyolországban nincsenek többé kolostorok, míg a mult század végén még 6000 létezett. A spanyol nép 34 év előtt tűzzel, vassal pusztította el a kolostorokat, ezer és ezer szerzetest megölt, vagy az égő kolostorok lángjai közé dobott, arra kényszeríté a kormányt, hogy az épületeket és földeket magánosoknak adja el s a kolostorok ingó vagyonát, az oltárképeket, amulette-

két törvény két dicső és vitéz nemzet akaratának kifolyása és meg vagyok győződve, hogy ezen alappal mindazon királyságok és tartományok jóléte és fenállása, melyek Ő cs. és kir. Apost. Felsége jogára alatt állnak.

Tántoríthatlanul és bátran fogok e törvényeken állni és tovább építeni rajtuk hazám épületet, meggyőződve leghensőbb, hogy ezt polgári kötelességem szabja meg, hazaszeretemet ez megvárja, és hogy parancsszáva a felvilágosodás hatalmának, mely a mostani politikai életet átjárja.

Ezen elveknek megfelelőleg minden erőmből azon tényezők mellett fogok küzdeni, melyek ezen elvek szemelében működnek és nem kételkedem, hogy tevékenységük és annak eredménye hazánk helyesen felfogott érdekeivel teljes összhangzásban lesz.

Együttal kijelentem készségemet — s e nyilatkozatom viszhangozzék az egész hazában s itélje azt meg lelkiismerete szerint, — egy politikai helyzetünk és subjectiv érteink szerinti békülékeny politika követésére mindazok irányában, a kik készek a meddő eszméért való küzdelemtől lemondani, a győzedelmes rendszerek harag-, hűség- vagy bosszúból eredő ellenzését abban hagyni, s a kik készek a horvát becsület paizsa alatt azon pályára lépni, melyen a Felséges fejedelem áll, melyen nemzetünk túlnyomó többsége halad, s melyre erős szellemi és tetleges küzdelem után azon testvérmemzet is lépett, melylyel századok egyesítettek bennünket.

Vetközössük le a keserűséget, s felejtjük el a közel és távol szomorú napokat. Minden igaz horvát és slavon, a ki utógondolat és szenvedély nélkül szíval lelkiismeretével, lépjen be a nemzet kijelentett többségének körébe e nemzet szentélyeinek védelmére, akkor aztán egyesült erővel, összhangzólag fogjuk azon királyságok javát előmozdítani, melyeknek mindnyájan kötelei fiai vagyunk. E nagy feladat mellett dobjunk a feledés örvényébe mindent, a mi bennünket kedvezőtlen viszonyok befolyása alatt ellenséges táborokra osztott, s ha a felajánlott kibékülés nem találna viszhangra, akkor az én ezen szavaim át fognak menni a késő utódokra, a kik annak idejében azon bán hamvai felett, ki hazájának békét, rendet és boldogságot kíván, ki fogják mondani az ítéletet: de kimondják azok felett is, kik kivüle maradván a békülést kínáló körnek, inkább a szenvedélynek, az álszeméremnek, a gyannak hódoltak.

Elveim kifejtésében kiváló helyet foglal a politikai és anyagi haladás, melynek minden tehetséget szentelni akarom. Törekvésem lesz, hogy a kormány e tekintetben megtegye a maga kötelességét, melylyel e nemzetnek tartozik.

Az ország alkotmányának, a minden oldal polgári, törvényileg meghatározott szabadság, hazánk nemzetisége, szellemi és anyagi haladása, a kereskedelem és ipar felvirágzása, a közlekedési eszközök szaporodása, a humanitarius, s socialis társadalomra szükséges és hasznos intézmények, iskolák és tudományos intézmények elősegítése, jól berendezett és pontos közigazgatás, melyhez számitandó a municipiumok újjászervezése, az igazságszolgáltatás szabályozása, hitelintézetek alapítása, garancia az ipar és más hasznos vállalatokba fektetett tőkékért — ezeket fogom gondjaim kiváló tárgyává tenni.

Minden kérdést meg akarok szüntetni, a mi gyann, stagnatio vagy vizály forrása lehetne, hogy így nemzetünk más mivellet nemzetekkel, erejéhez képest egy színvonalra jusson; minden törekvésem

ket, ereklyéket elárvertesse. A vallási házak maradványait, melyekbe missionáriusi állományba bujt jezsuiták telepedtek, a szeptemberi vihar seprte el, lakóik a Pyreneeken túl menekültek.

Az apáca kolostorok eltörlése már 30 év előtt kimondatott. Szeptemberben (1868) a nép megrobanta, lerombolta s valamennyi forradalmi Junta elhatározta, hogy el kell azokat adni. Minden spanyol városban találtam nagyszertű romokat, s ezek az elmult őszön lerombolt apáca-kolostorok maradványai voltak. Másutt a kolostorépületekből iskolákat, kórházakat, levéltárakat és színházakat csináltak. Ha a kormány nem vet gátat az apáca-kolostorok ellen intézett rohamoknak, ma egyetlen ilyen kolostor sem létezne Spanyolországban. De szerzetesi öltönyt sem láttam az egész országban; az idegen szerzetes is leveti cuháját, mihelyt spanyol földre lépett. A pápa és az érsekek kiátkozással, a pokol kirájalvaló fenyegetéssel sem akadályozhatta meg a papi javak gyakori eladatását, ezt a kormányoknak a nép nyomása folytán kellett végrehajtania. A pápai és papi fenyegetésekre gúnycakkal felelt a nép — ma számtalan kis birtokos kezén van az egykori papi vagyon.

A papok és szerzetesek ezen országának, a katolikus vakbuzgóság eme székhelyének átalakulása, az utóbbi évnegyvened forradalmainak műve. Spanyolország e negyven év alatt ötven felkelést és forradalmat ért meg, vagy nép, vagy katonai felkelések voltak azok; és e fölkelések és forradalmak a katolikus Spanyolországot a hitetlenség és papgyűlölet országává alakították át.

A papok és szerzetesek ellen intézett fölkelések a néptől származtak, a katonák segélye nélkül; valamennyi kormány meg lön buktatva,

uraim, a haladás előmozdítása lesz minden tekintetben.

Önök, uraim, jó és buzgó akaratom biztosítékát oly bizonyítékokban fogják lelmi, melyek erejükkel mindazon tres phrasisokat, szép beszédeket és a modern időben használt küpenyt, t. i. a hazaszeretettel való dicsekvést, melyet több oldalon egyedárának kívánnak nyilvánítani, felül fogják mulni, és e bizonyítékok, uraim, az önök és az én tetteimben rejlenek, melyeket nyílt homlokkal ime felsorolok.

Teljes 20 éven át folyt a küzdelem testvérmemzetünkkel; oly küzdelem, mely egy évszázadon fennállt szövetséget fátýollal vont be. Önök uraim megvetették alapját oly épületnek, melyet önök segélyével és elvtársaimmal fölépítettem, ez épület régi egység, régi kötelék fölélesztője; ez a magyar nemzetet kötött kiegyezkedés.

Önök továbbá hazafias segélyt nyújtottak, és én feladatokat önök intentiója értelmében oldottam meg; eredménye ezen királyságok autonom kormányának megteremtése a kiegyezkedés minden következményeivel, — tehát független önálló kormány a belügyre, a kultus- és közigazgatási ügyre és az igazságyre, a törvényhozás teljes és korlátlan jogával e szakmákban — és ez oly jog uraim, minőre az ujkor nem mutat hasonló példát.

Önök gyámolítottak a hazai egyetem felállításában, és azon számtalan előnyök, melyek ebből erednek, magában ezen intézményben rejlenek, fényével és hasznával a tanulóknak. Munkában van több vasuti vonal és a hazánk egy része által rég óhajtott Loujkapoljé kiszárítása törvényileg el van határozva.

És hogy a művek felsorolását, melyek büles közreműködésükkel létesültek, megkoronázzam, emlékeztetem önöket az aug. 19-iki legfelsőbb káziratra, melylyel a legfelsőbb uralkodó a katonai batárörvidék egy részének polgárosítását mondta ki. — Két szempont van, melyet tisztán kell megítélni, hogy azon különbség kivilágoljék, mely a határörvidéki kérdést illetőleg azon idő között, melyben ideális meddő áradozásokkal visszaköveteltett, és azon idő között fenforog, melyben békés és gyakorlati eljárás által az óhajtott eredmény eléretett. A határörvidék polgárosítása miatti sérelmek t. i. évszázadok és 1848. után az uralkodó pártok legbürgösebb kérdése ismét a polgárosítás volt. A cél azonban nem éretett el czélszerűtlen eszközök alkalmazása miatt, de önök uraim és én nyugodtsággal és tevékenységünk feldicsérése nélkül elértük e célt. — A második szempont a természetes következés, melynek az egész határörvidékre be kell következnie, mihelyt a gátak el lesznek hártva, melyeket még most állami tekintetknél fogva nem lehet mellőzni.

Mi tehát uraim, a mostani rendszerrel elértük azt, mit elődeink a teljes alkotmányosság idejében sem bírtak kieszközölni, mit az absolutizmus nem adott meg és mit azon tényezők sem tudtak elérni, melyek hazánkban a mostani rendszer életbe léptetéseig kormányoztak.

Tények ezek, eltörlhetlen tények az élő igazság tábláiról; végrehajtottuk azokat uralma alatt egy oly rendszernek, a melyet támogattunk és támogatni fogunk testünk és lelkünk teljes erejével.

Az 1868 diki országgyűlést dicsőség s a hála örök emléke illeti meg a nemzet részéről a miatt, hogy változékony politikai viszonyainknak véget vetett, s a nemzet erejét új politikai és anyagi tevékenységre egyesítette; e dicsőség még fényesebb lesz, ha cselekvésünk eredményei mutatko-

mihelyt a papsággal szövetkezett. A viaszgyertyával, melyet O'Donnell, a hatalmas miniszter vitt, a Patrocínio apáca által rendezett meneten — afrikai dicsőségének fénye is kialudt; VII. Ferdinand soha sem merészlé az Inquisitio „szent hivatalát“ helyreállítani, midőn a madridi nép az inquisitio palotáját leégette s az inquisitorokat, hányat csak kézre keríthetett — agyonverte.

A papok és szerzetesek elleni küzdelemben 40 év óta egyesült minden párt, bár mennyire el is tértek politikai nézeteikben. E század első év tizedében, Spanyolország újjászülésével egyszerre kezdődött meg a harez a templomok és kolostorok javai ellen. Az 1820. august. 17. és okt. 1. hires tilésekben törli el a Cortes a „holt kezét“; miután szept. 27-ken kimondá a majoratusok és a szolgálományok eltörlését. Habár VII. Ferdinand absolut kormányra semmieseknek is nyilvánította a Cortes eme határozatait, a nagy forradalom, 1835-ben szerzetesek és kolostorok ellen intézve, azt eredményezte, hogy az 1820- és 1823 ki törvényeket a Cortes ismét érvényre emelte, s 1841. szeptemb. 2-dikán tartott ülésében a „holt kéz“ eltörlését a szerzetesrendekre is kiterjeszté. — Az 1843—1853-i korszak reactioja ugyan visszaadta a papságnak a még el nem adott birtokokat; de a legelső és legfontosabb törvény, melyet a Cortes az 1854 diki forradalom után kihirdetett, azon törvény vala, mely a papságnak minden vagyonát ismét elvette. Magok a conservativok, kik az 1837 ki alkotmányt reactionarius szellemben dolgozták át, sem merték a vallást illető czikkeket módosítani; többé nem találjuk benne e szavakat: „minden más kultus kizárásával.“ A papi kormányzatot ellenző közvélemény már hatalommá lett volt Spanyolország-

midőn a nagy polgártárs emléket ünnepli. A Humboldt-szobor alapkövének letételén Wrangel tábornagy is jelen volt. Azon ház, melyben Humboldt meghalt, gazdagon föl volt díszítve. A vendégek közt voltak a bécsi s lipcei földrajzi társulatok küldöttei is.

A „Volksfreund“-nak egy genfi távirata szerint gróf Benot oda várják, hogy Gortsakoff herceggel Onchyban érkezzék. Oroszország közeledéséről van szó.

Florenz, sept. 17. A „Lombardia“ tudni akarja, hogy a Berlinben lévő olasz követ megkérdetett, mely pontig fogja Olaszország a hannoveri királynak Braunschweigben való esetleges trónörökösét támogatni.

München, sept. 16. Károly romániai fejedelem ma elutazott Schweitzba.

Madrid, sept. 16. A Cuba miatt a washingtoni kormányfő fennállott nehézségek békés uton intéztették el.

Páris, sept. 16. A császár ma délelőtt a császárnéval sétált a parkban. Az orvosok meg-

szüntették a császárnéval való eddigi rendszeres látogatásukat.

Madrid, sept. 16. A kormány Florenczban egy táviratot kapott, melyben Victor Emanuel király beleegyezését jelenti ki a genuai hercegnek a spanyol trónra való jelöltségére.

A „Journal des Débats“-ban következő jellemző szavakat találjuk a franciaországi jelen sájtó viszonyokra vonatkozólag: „A sajtószabadság a jelen pillanatban határtalan Franciaországban, nemcsak elméletileg, de tényleg is; s az ember nagyon is ösztönözten érzi magát annak gyakorlati eredményeit vizsgálva. A francia lapok legnagyobb része igen illő és méltó hangon szól a nagyon nyugodtan és jó reménnyel vitatja a napi kérdéseket. A hírlapok igen csekély része szól csak oly hangon, melyet művelt emberek nem szoktak használni, és stílusuk egészen alkalmazott azon eszmékhez, melyeket kifejezni igyekeznek. Ez által azonban csak azt érik el, hogy nem a kormányt, de magukat teszik utálatossá, legalább az olvasók józanabb részét.

Ama fölhívás, melyet a porta, az al-király igazoló iratára válaszul, ez utóbbihoz intézett, a következő pontokra foglalható össze: „1. Az egyiptomi sereg létszáma 18,000 főre szállítottassék le; 2. az Európában még megrendelt hátültöltő puskák, valamint az új páncélos-hajók a portának adassanak át; 3. az egyiptomi budget jövőre minden évben a szultán elé terjesztessék megerősítés végett; 4. az al-király jövőre semmiféle alkudozást se folytathasson az európai hatalmakkal, hanem a császári követek útján; 5. az al-király jövőre, a szultán beleegyezése nélkül semmi kölcset se vehessen föl; 6. a Tanzimat Egyiptomban komolyan létesítessék; 7. az al-király az adókat annyira szállítsa le, a meynyire azok kormányra-juttassanak mentek; 8. az al-király jövőben senkit se ítélhessen halálra, száműztesse, vagy foszthasson meg javaitól a szultán megegyezése nélkül; 9. az egyiptomi sereg egyenruhája pontosan öszhangzásban legyen a török seregével.“

Legújabb

Lemberg, sept. 18. A tartománygyűlés mai ülésében Smolka megújítja múlt évi indítványát, mely oda megy ki, hogy a bir. tanácsba — a birodalom föderatív szervezetének létesítése végett nem kell követeket küldeni.

Grác, sept. 18. Hammer-Purgstall azt indítványozza; fejezze ki a tartománygyűlés óhaját a concordatumnak végleges és mielőbbi megszűntetése iránt. A bir. tanácsba való közvetlen választások iránti indítvány az alkotmány bizottsághoz tételt el.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről
Sept. 20. híradás: 5% Metaliques 100 frt 58.80. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 67.90. Kamat 58.80. 1860. Kölcsön 98.50. Bankrészvény 718. Hitelintézet részvénye 267 frt 263.—. London 10 ft st. 125 frt 20% kr 122.60. Ezüst 120.50 Cs. királyi arany 5.86.

Földterhentesítési kötvények: Magyar 78.50. Tempsi 76.50. Erdélyi 76.50. Horv.-Slavon 82.—.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nro. 311. 1869.

(497)

(1—3)

Edict Advocators Kanzlei Eröffnung.

Vom gefertigten Stuhls-Amte als Gericht wird hiemit kundgemacht, dass Herr Dr. Julius Loew aus Reussmarkt, noch, bei der hochblöblichen k. Gerichtstafel in Maros-Vásárhely abgelegten Advokaten Prüfung und Eid, seine Advokators-Kanzlei am 5-ten September 1869 in Reussmarkt H. Nro. 267 eröffnet habe. Das Stuhls-Amt als Gericht.

Reussmarkt, am 13-ten September 1869.

Sz. 3390. 1869.

(493)

(2—3)

Hirdetmény.

Sz. kir. Kolozsvár városában, a fekvő birtok telekkönyvi felvétele befejeztetvén, az ezeket tartalmazó telekkönyvi jegyzőkönyvek hitelesítése **f. évi október hó 4-én** meg fog kezdeni.

Mi is azon megjegyzéssel tétetik közhírré, hogy a kellő rend tekintetéből ezen általános hirdetésen kívül, minden birtokos névszerint egy bizonyos kitűzendő napra, külön is meg fog hivatalni, s azon esetben, hogy ha valaki ezen meghívásra nem személyesen nem jelenik meg, sem meghatalmazottat nem küldene, hivatalból fog a telekkönyvi bizottmány által a meg nem jelenő költségére és veszélyére képviselő kineveztetni, s a hitelesítés ezen képviselő közbenjöttével eszközöltetni.

Mint hogy a fekvő vagyonnal szabad rendelkezés, az azokra vonatkozó jogok átruházhatása, vagy megszerzése, s a birtokos hitele, a fennálló törvények értelmében, a telekkönyvek helyes szerkesztésétől nagy mértékben feltételezettek: figyelmeztetik minden birtokos, hogy el ne mulasztja ezen alkalmat birtokának helyesen történt telekkönyvezéséről magának meggyőződést szerezni, hogy később midőn már a telekkönyvek bírói kézbe s vezetés alá lesznek adva, a kiigazításokkal járó költség és fáradságtól meg legyen óva.

Kolozsvár sz. kir. város közigazg. tanácsának, 1869. szeptember 3-kán tartott üléséből.

Sz. 3752. K.

(487)

(3—3)

A csikszéki havasok, erdő- és ingatlan javak igazgatóságánál, egy erdős állomás van egy előre 3 évre betöltendő, melylyel 700 frt évi fizetés, szabad fa és lak, vagy ez utóbbinak biányában megfelelő szállás pénz, és fekvőbirtok nem léteben biztosított, egy évi fizetéssel felőri pénzösszeg letételének kötelezettsége van összekötve, mire név a pályázat azon hozzáadással nyitott meg, hogy a pályázni kívánók saját kezűleg irt, s illendőleg felszerelt kérvényeik, melyben jó sikerrel végzett szaktudományok, s az államvizsga letétele, a magas hegyeségi erdőüzem minden ágazataiban szerzett elméleti és gyakorlati képzettség, a magyar-nyelvnek szó és írásbeli tökéletes tudása kimutandó, folyó évi **November hava utoljára** Csikszék főkirálybírójához benyújtandók.

Kelt Csik-Somlyón, 1869. szeptember hó 7-én, Csikszék állandó képviselő kis bizottmánya.

Sz. 692. 1869.

(486)

(3—3)

Árlejtési hirdetés, búza és tengeri szállításra.

A nagybányai kincstári bányakerületi munkások számára 32200 mérő 82 font bécsi súlyú, legfeljebb 15% tiszta rozsossal vegyített búzára és 19200 mérő tengerire, melyből

Nagybányára 16700 mérő búza és 10000 mérő tengeri.

Kapnikbányára 7600 " " " 5000 " "

Sztrimbuly, Bajucz és Oláhláposra 7900 " " " 4200 " "

szerződésileg kitűzendő részletekben leendő szállítandó, f év **November 2-kán** a nagybányai m. kir. bányá, erdő- és államjavak igazgatóságánál titkos ajánlatok útján árlejtés fog tartatni.

Földbirtokos urak és vállalkozni szándékozók 10% bánatpénzzel ellátott ajánlatokkal tisztelettel meghívattak, megjegyezvén egyuttal: hogy a titkos ajánlatok az árlejtést megelőző nap az-az f. év November 1-én déli 12 óráig leendő elfogadhatók és hogy azok közvetlen a nagybányai m. kir. bányá, erdő- és javak igazgatóságához intézendők.

A szállítási és egyéb szerződési feltételek Nagybányán, Sztrimbulyban és Kapnikon az illető gazdasági irodákban, ugy Szatmáron, Nagykárolyban, Déésen, Szamosújváron és Kolozsvárt, a városi hatóságnál megtekinthetők.

Magy. kir. kertlejtési gazdasági hivatal által.

Nagybányán, augusztus hó 31-kén, 1869.

NEM HIVATALOS.

Vállalkozó kerestetik

1 60 öl hosszú, 4 öl széles sertés-fiaztató,

2 20—20 öl hosszú, 5 öl széles marha-istálló,

1 15 öl hosszú, 6 öl széles szeszgyár,

1 1000 köböl gabnára való magtár, akár összesen minden anyaga-

gali, akár pedig annak egyes részei építésének elvállalására. Az összes épületek köből lesznek, melyet az udvaron levő kőbánya szolgáltat, a fedelek pedig — a sertés fiaztatót kivéve, mely zsendély lesz — mind cserép leendő. Értekezhetni és a részletek megtudhatók, **M. Nagy-Zsomboron** a tulajdonos

(494)

(1—2)

MAYER IGNÁTNÁL.

(498)

Haszonbéri hirdetés.

Hunyadmegyében, a kitidi járásban Kovrágy, Goncezáya, Jó- és P.-Vátsel, Bosorod- K.-Oklós- és Baczállár községeiben a szabályozott földesuri koromsa-jog, a következő január 1-ső illetőleg május 1-ső napján kezdődő, 3 egymástáni évre nyilvános árverés mellett haszonbérbe adatik. Az árverés **O-Brettyén a közelebbi október 3-án d. e.** alólírtán fog megtartatni.

Az árverezni kívánók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzzel az árverező biztos kezéhez előre letenni.

E bánatpénz ellátott, s alólírtóhoz czimzett írásbeli ajánlatok is elfogadhatók, az árverés megnyitása előtt.

Egyéb feltételek itten megtudhatók.

O-Brettyén, szeptember 12-én, 1869.

SZILVÁSSY LÁSZLÓ,

közbírtokossági megbízott.

(459)

(4—15)

Bányai Sámuel,

kolozsvári szöcs-mester,

Ajánlja a szöcs-mesterség köréhez tartozó minden névvel nevezhető

ruha raktárát.

Elfogad akár magán, akár postai uton minden szöcs iparágbeli megrendeléseket, s azoknak a legpontosabb és legújnyosabb árban kiszolgáltatásukat saját felelőssége elvállalásával igéri. Lakása Kolozsvárt bel-magyarutca 428 házszám alatt. Raktára ugyancsak bel-magyarutca Biasini-ház 442 szám alatt.

(496)

(1—3)

Eladó ház.

Külső-monostortetében a 74 sz. alatti 9 szobát, konyhát stb. magában foglaló ház, melyhez, egy a legnemesebb gyümölcs-termő fákkal beültetett, s a Szamosra kirugó terjedelmes kert, s egy pajta is tartozik — örök áron eladó. Értekezhetni, ugyanott.

(491)

(2—3)

Haszonbéri hirdetés.

Szamosfalván Kolozsvártól fél órányira, egy 150 hold kaszáló és szántókból álló tagosított birtok, a hozzá tartozó káposztás kertek, gazdasági épületek és lakóházzal együtt jelen év Szt.-Mihály napjától kezdve, három egymástáni következő évekre kiadó. Értekezhetni helyt Szamosfalván, a szolgabírói hivatalban.

239

20—26

Első osztrák

Velocipéde-gyárraktár,

iskolával egybekötve.

LENZ C.

Bécs, Landstrasse, Marxergasse N. 9.

készít mindenféle

Velocipédeket

különböző német, angol és amerikai minták, szerkezetek és felszerelések szerint.

2 kerekűeket fűgyermeknek és férfiak számára, általános használatul.

3 kerekűeket hölgyek és gyermekek számára, kertben, parkokban és falun való használatul. Legjelesebb minőség mellett a legolcsóbb árak. Kérletik e gyár készítményeit rosszabb minőségű külföldiekkel össze nem tévesztetni.

(492)

(2—3)

Hirdetés.

Nemes Alsó-Fehérmegye Zalatna bányamező-városban, a Gyula-felhérvári vaspálya felrakodási helyétől 4 mérföld távolságra, benn a piacon alólírtánál 300 számú saját házában, **25 hordó** kitűnő hegy-aljai jól kezelt bor, hordostól eladó, még pedig igen rövid idő alatt. A vepni szándékozók forduljanak alólírtóhoz. Zalatna, aug. 14-én, 1869.

NURIDSÁN MÁRTON.

250

8—

Különös figyelmeztetés a szülék számára.

Gyakran felmerült eseteknél alkalman lévő sajnosan tapasztalni, miszerint „GILISZTA CSOKOLÁDÉ“ név alatt ismert, ki tűnő hatású szeleteim üzérkedő családok által utánoztatnak, az al-szer sajátomról vett minta szerinti utasítás mellett terjesztetik; van szerencsém a tisztelt közönséget ezennel figyelmeztetni, hogy valódi általam készített Giliszta Csokoládénak csak azt ismerje el, melynél a mellékelt utasításon nevem nem nyomtatva, hanem sajátkezűleg aláírva van, mint itt alább látható. Egyébiránt legcélszerűbb a megrendeléseket közvetlenül nálam, vagy a könyveskémben megnevezett t. bizonyosoknál eszközölni.

Nagy Zsombor

Tokajban.

A t. szülékhez!

Érdemelt bizonyítvány „Giliszta-Csokoládém“ tekintetében. Szüksz, január 13. 1869. Teintetes érdemes ur! Uraságodnak bizonyosan jól fog esni a tudósítás, hogy „Giliszta-Csokoládéjának“ hatása csodálatos nagyszerű volt, és csakugyan sajnálatos volna, ha a tekintetes urnak titka időjártával nem kerülne nyilvánosságra, mert dacára a ve-gyészlet nagyban előhaladásának, az utánzótt „Giliszta-Csokoládé“ az üné-hez képest semmi! Most tehát ismét felkérem Önt, ezen ide mellékelt pénzért számomra Csokoládét küldeni sziveskedjék. Mely kéresem mellett vagyok és maradok

alázatos szolgálja

NAGY MIHÁLY s. k.

Egy darab 20 kr. Egyedül nálam 6 darab 1 frt.

Kapható: Kolozsvárt SOMLYAI LÁSZLÓ és KARVÁZY J. fűszerkereskedésénél.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszi alólírt igazgatóság, hogy a kolozsvári zálogkölcsön-intézetnél elzalogosított s folyó évi szept. hó végéig lejárt, és még ki nem váltott tárgyak az I. II. osztályból nyílt árverésen el fognak adatni, és pedig az

I. osztályu tárgyak, u. m. ruhaneműek, házieszközök, áruk stb. árverése lesz

folyó évi október 18-kán.

A II. osztályu tárgyak, u. m. arany-, ezüstneműk, ékszerek stb. árverése lesz

folyó évi október 25-kén.

Az árverések az intézet helyiségében mindég d. u. 3 órakor kezdődnek.

Figyelmeztetés. A kiváltás vagy átírás végett beadott, de még ki nem fizetett s az intézetből el nem vitt zálogjegyek tárgyai ez alkalommal hasonlólag elárvereztetnek.

A zálogtárgy tulajdonosa fel van jogosítva az eladásra kitett tárgyat az árverés kezdete előtt még kiváltani vagy átírni.

Az eladott zálogtárgyakból befolyt többlet átvételére az illető zálogjegy tulajdonosai felszólítottanak.

A vevő tartozik a vételárt rögtön lefizetni és a tárgyat elvitetni

Kolozsvárt, szept. 18-kán, 1869.

(495)

(1—3)

A kir. szab. zálogkölcsön-társulat igazgatósága.

(475)

(3—3)

Haszonbéri hirdetés.

Néhai id. Duha Kristóf fiórköcsöit iktó, Tordamegyében **M.-Rücs** községében, Marosvásárhelyhez 2 óra, Sz. Régenhez 3 óra távolságra fekvő, s **230 hold** álló földbirtok **tői- és kocsmajaggal** ellátva, jövő 1870 ápril 24-től kezdve, hat egymástáni következő évekre **haszonbérbe** kiadatik minden hozzá tartozó gazdasági épületek és jó karban levő udvarházzal együtt.

Értekezhetni lehet az alólírtakkal akár személyesen, akár bérmentes levél által.

Duha Gerő Szamosújvárt, alsó-vizuteza 8. sz. alatt.

Duha Iván Mező-Bádon, a kir. postabivatnálnál.

(488)

(2—6)

Igen fontos!

gyárosok, kereskedők, iparosok és gazdák számára. Hazai készítményü, s legtartósabb

„vizmentes kaucuk ponyvák“

találhatók a legjutányosabb árban s kívánt nagyságban **Hürsch Károly pesti gyáros kolozsvári főraktárában**

Karvázy Gyulánál.

Ezen ponyvák tartósságuk mellett igen czélszerűek gabona s mindennemű szállítványok, valamint az eddig használt gyékény helyett sátrak betakarására.

Első nyilvános felsőbb kereske-

delmi tanintézet

Bécsben, Praterstrasse, Nr. 32.

A legközelebbi tanév kezdődik okt. 4-én. A beírások szeptember 25-étől kezdve történnek; programokat az igazgatóság díjmentesen küld.

(479)

(4—6)

PORGES KÁROLY, igazgató.

(452)

(3—3)

Demjén László

Kolozsvárt főpiacz.

Ajánlja a t. cz. közönségnek a bel- és külföldi irodalom választékos raktárát. A hírlapokban bár mely könyv-kereskedés által hirdett

könyvek, képek, hangjegyek

gyorsan és árfőlemelés nélkül szerethetők meg általa.

Bécsi zongorák a legolcsóbb gyári áron.

Bécsi zongorák a legolcsóbb gyári áron.

Bécsi zongorák a legolcsóbb gyári áron.

Bécsi zongorák a legolcsóbb gyári áron.

Bécsi zongorák a legolcsóbb gyári áron.

Bécsi zongorák a legolcsóbb gyári áron.

Bécsi zongorák a legolcsóbb gyári áron.

Bécsi zongorák a legolcsóbb gyári áron.